

De **voorzitter**: Aan de orde is de herdenking van de heer Toxopeus. Ik verzoek de leden te gaan staan.

Op 23 augustus jongstleden overleed op 91-jarige leeftijd mr. Edzo Hendrik Toxopeus, minister van Staat. Hij heeft door zijn inzet voor het openbaar bestuur veel betekend voor ons land. Hij was lid van de Tweede Kamer voor de VVD en later ook fractievoorzitter, minister van Binnenlandse Zaken, commissaris van de Koningin en lid van de Raad van State.

Edzo Toxopeus werd in 1918 geboren als zoon van een lutherse predikant. Na zijn opleiding aan het Stedelijk Gymnasium in Breda koos hij voor een studie Nederlands recht aan de Rijksuniversiteit Utrecht. In het oorlogsjaar 1942 begon hij zijn loopbaan als medewerker van een advocatenkantoor. In 1944 en 1945, tijdens de bevrijding van ons land, diende hij het Nederlands Militair Gezag als hoofd van de juridische afdeling, eerst in Breda, na de Duitse capitulatie in Utrecht.

Het was in 1949 dat hij zijn entree in de politiek maakte als lid van de gemeenteraad van Breda. In 1956 maakte hij de overstap van lokaal bestuur naar de landelijke politiek en werd hij lid van de Tweede Kamer. Nog geen drie jaar later werd hij op 41-jarige leeftijd minister van Binnenlandse Zaken in het kabinet-De Quay. In die hoedanigheid was hij onder andere belast met aangelegenheden betreffende Nederlands Nieuw-Guinea. Hij diende eveneens als minister van Binnenlandse Zaken in het daaropvolgende kabinet-Marijnen. Als minister was hij onder andere bekend vanwege de zogeheten Toxopeusronde, een door hem doorgevoerde loonsverhoging voor ambtenaren. Hij voerde ook de vrije zaterdag in, en het welvaartsvaste pensioen voor ambtenaren. Verder zorgde hij voor de eerste vrouwelijke burgemeesters in ons land.

In 1963 keerde Toxopeus terug in de Tweede Kamer, waar hij al spoedig aantrad als fractievoorzitter van de VVD. Deze leidinggevende functie vervulde hij gezaghebbend in een voor de Nederlandse politiek roerige periode tot 1969. In 1970 volgde zijn benoeming tot commissaris van de Koningin in de provincie Groningen. Dit ambt heeft hij ruim tien jaar vervuld. In deze periode, die werd gekenmerkt door grootschalige sanering en arbeidsonrust, heeft hij door evenwichtig en vastberaden bestuur de rust in deze provincie bevorderd en heeft hij bijgedragen aan de ontwikkeling van nieuwe economische activiteit.

Nadat hij in 1980 terugtrad als commissaris van de Koningin, werd hij benoemd tot lid van de Raad van State. Het lidmaatschap van dit college vervulde hij tot 1988. Daarna mocht hij zich minister van Staat noemen.

Edzo Toxopeus was gezaghebbend, welsprekend, hoffelijk en aimabel. Hij was een prominent liberaal voorman, ook internationaal, gelet op zijn presidentschap van de Liberale Wereldunie. De Eerste Kamer herdenkt Edzo Toxopeus als een markant politicus en een veelzijdig staatsman. Moge dit een steun zijn voor zijn familie bij het verwerken van dit verlies.

De **voorzitter**: Ik verzoek eenieder om een moment stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.